

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>		<i>Negyedévre . . . 2 frt — kr.</i>	
Egész évre . . . 6 frt — kr.		Egy hónapra . . . 80 »	
Félévre . . . 3 » — »		<i>Vilákra postán szállítva:</i>	
Negyedévre . . . 1 » 50 »		Egész évre . . . 10 frt — kr.	
Egy hónapra . . . 60 »		Félévre . . . 5 » — »	
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Negyedévre . . . 2 » 50 »	
Egész évre . . . 8 frt — kr.		Egy hónapra . . . 1 » — »	
Félévre . . . 4 » — »		<i>Egyes szám ára 4 kr</i>	

A »Tiszántúl« olvasóihoz.

Küzdelmes, nehéz napokat élünk. Az álliberálizmus hamis jelszavakkal és erőszakkal megsemmisíteni, csirájában elfojtani igyekszik minden mozgalmat, mely a kath. vallás védelmére emelkedik fel, közben azonban engedi szabadon felburjánzó a szociálizmust és radikalizmust, csak hogy a dinasztikus és konzervatív néppártot ezek segítségével lehetetlené tegye és a forradalom talaját előkészítse.

A „Tiszántúl“ zászlójára a katolikus szellem és irány jelszavai vannak felírva.

A „Tiszántúl“ a legolcsóbb napilap az egész országban és mindamellett olyan tartalmas, hogy bármely vidéki lappal kiállja a versenyt. Ugy van szerkesztve, hogy a központi lapokat teljesen nélkülözheti az olvasó és mégis bő tájékoztatást nyer mindenről, ami az országban vagy a haza határára túl történik és feljegyzésre méltó.

Július hó 1-től kezdve új előfizetést nyitottunk és kérjük lapunk olvasóit és barátait, hogy a „Tiszántúl“-t minél szélesebb körben terjesztani és ajánlani sziveskedjenek. Együttal jelentjük, hogy intézkedtünk az iránt is, hogy kiadóhivatalunk azon előfizetőinknek, kik fűrdőre, vagy nyaralni mennek, a lapot a bejelentendő cím alatt pontosan expedálja.

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postán, utalványgyal eszközölhetők.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —
Félévre . . . 3 » —
Negyedévre . . . 1 » 50 kr.
Egy hónapra . . . — 60 »

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —
Félévre . . . 4 » —
Negyedévre . . . 2 » —
Egy hónapra . . . — 80 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —
Félévre . . . 5 » —
Negyedévre . . . 2 » 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 » —

A „Tiszántúl“

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Sisiphus köve.

Irtai: Kaas Ivor.

Budapest, július 5.

Dezső utónévre hallgató Perczel, Sándor utónévu Erdély és Gyula névvel bíró Wlassics miniszterek a Dezső utónévu Bánffy-minisztériumban kibocsátották rendeleteiket a keresztelés az esketés és Istennek fölösleges voltáról. Az új világrendet sok száz paragrafusban utasításba kiadták az állam leendő anyakönyvvezetőinek, tisztviselőinek és bírának. A polgároknak pedig megparancsolták, hogy engedelmeskedjenek, különböző pénzbírságok, hatósági kényszer, vagy börtönbüntetés terhe alatt. E rendeletekből, aki elolvassa, megtudhatja, hogy Magyarország keresztény állam lenni megszűnt.

A hivatalnokok belebódulnak, vagy belebolondulnak ezen rendeletekbe. Az igaz, hogy oly részletesen intézkednek mindenről, hogy se születni, se meghalni, legkevésbé pedig házasodni, az állam rendőri engedelme és beavatkozása nélkül, nem lesz szabad. Mindent államosítanak, nemcsak az egyházat és a családot, a természetet is. Kiállhatatlanná teszik az embereknek Magyarországon lakni.

Annai futkosás, intés, fenyegetés, költés, bírság, idővesztegetés, irka-firka és jogi bizonylat sehol a világon nem lesz, mint nálunk a polgárok és hatóságok megkínzására. S ez a roppant apparátus mind semmirevaló és egészen fölösleges. Nélküle jobban meg voltunk idáig, mint leszünk ezentúl. Mire való ez a sok kiadás, fölösleges munka fölösleges hivatalnokkal s az egész népet megzavaró intézkedésekkel? Semmire való, csupán a szabadelvű párt uralkodásának megmentésére. Ennek pedig épen ellenkezőjét fogják tapasztalni.

Pokoli munkát végeznek. Feltölték nagy nehezen a követ a hegyre; most odaértek a tetejére, rendeleteikkel elérték céljukat, s október elsején a kö viszszagurul s őket agyonüti. A negyedik egyházpolitikai miniszterválság a júliusi

rendeletekkel kezdődik. Azokból meggyőződhetik mindenki, hogy a nagy reform voltaképpen nagy számárság, mert nemcsak szükségtelen, de eszeveszett és káros, mert egész társadalmunkat fenekes-tül fölforgatja. Csakhamar ki fog tűnni, hogy tarthatatlan, A miniszteri büroknak készült rendeletek végrehajthatatlanoknak fognak bizonyosodni s akkora lesz a zavar és visszahatás, hogy nemsokára vissza fognak vonatni. Akik pedig azt hiszik, vagy azzal ámitanak, hogy ezután vallási békeség lesz hazánkban, az igazságnak ellenkezőjét állítják. Még csak ezután lesz az igazi háboru, urak!

Avagy azt gondolják, hogy a magyar nép könnyen belenyugszik abba, ha gyerekének októbertől kezdve a falu jegyzője adand utónevet? Eddig keresztelés volt és keresztnévnek mondják magyarul azt a nevet, melyet a gyermek családja nevéhez kap és melyen szólíttatik. Ime a nemkeresztények, zsidók és pogányok kedvéért a miniszterek a keresztnévből utónevet csináltak, s ez lesz már most törvényesen bizonyítva, mert a keresztlevél, az semmi, hanem az anyakönyvvezetők kivonata határoz mindenképpen a gyermekek nevére és vallására nézve is. Hogy megkeresztelteti-e valaki gyermekét, vagy sem, ugylátszik szabad tettségére hagyatják, mert anyakönyvvezető csak inti, hogy, ha fiát megakarja kereszteltetni, adja a papnak oda azt a cédulát, amelyre fel vagyon írva, hogy mi esoda nevet és vallást kapott az államtól. Megeshetik, hogy liberális magyarjaink beérik azzal, hogy az anyakönyvvezető beiktatta a törvény értelmében, hogy a gyermek római katolikus, vagy református, de meg nem kereszteltetik. Lesz tehát kereszttség nélkül való keresztény. Így nyitnak ajtót a felekezetenküliségnek, és a vallástalanságnak, még mielőtt törvénybe iktatták volna. És benne van a rendeletekben, hogy a 7 éven aluli gyermekek hogyan változtatják vallásukat szülőik után, ha ezek áttérnek

vagy gyermekeiket utólagos házassággal törvényesítik, s mert a polgári házasság a zsidókra is szól, tehát a keresztény gyermekek körülmetéléséről is eleve gondoskodva van, még mielőtt az ide vonatkozó törvényjavaslatokat az új mágnások megszavazták volna.

A házasságnál eddig is a két fél beleegyezése volt a döntő, mióta a kereszténység a nők rabszolgátságát megszüntette. De a keresztény házassághoz nem volt elég a két fél beleegyezése a közös élethez és ennek jegyzőkönyvbe vétele, hanem a pap Isten oltára előtt megkérdezi a vőlegényt és a menyasszonyt, hogy egymást szeretik-e, mert a szeretet adja meg a házasságnak erkölcsi alapját; azután megkérdezi tőlük, hogy egymáshoz hűk lesznek-e, még pedig nem ideiglenesen, hanem, míg a halál őket el nem választja, s e kérdésre kötelező ígéretet vesz tőlük. Ezzel biztosítja a család állandóságát és a gyermekekről való közös gondoskodást. Ezután esküt vesz tőlük, hogy a házasságot megtartják, s Isten nevében adja őket össze, egyesítvén a férfit és a nőt, Krisztus szavai szerint. Mindenki tudja, hogy ez valóságos házasság, ami az ágyasságtól abban különbözik, hogy magasabb erkölcsi és jogi kölcsönös kötelezettséggel jár.

Most mi lesz a házasság? A legegyszerűbb polgári szerződés két különböző nemű ember között természetes együttélésre és közös háztartásra — punktum. Szeretetről, hűségről szó sincs, csak a törvények szerinti kötelezettségről, mely felett perpatvar esetére a bíróság dönt. Isten áldása egészen fölösleges. Mindössze annyi van utasításba adva, hogy az anya-

könyvvezető jegyző ur, vagy helyettese, a bíró, figyelmeztessék az új házásokat, hogy templom is van a világon, oda, ha akarnak, elmehetnek és meg is esküdnek. Mit fog jó népünk szólni az ilyen házasságra? Nem-e fog lelkében és lelkiismeretében felháborodni; nem-e fogja az anyakönyvvezető urakat a faluból kiűzni? Avagy zsandárokkal akarja Dezső utónevű belügyminiszter ur a házasulandókat a község-házára behajtatni, mint rabokat szokás?

Természetesen az ilyen törvények végrehajtására nemcsak keresztény és zsidó anyakönyvvezetők kellene, hanem istentagadók. Ezért mondja ki Perczel rendeletének legelső paragrafusában, hogy az anyakönyvvezetőknek esküt letenni nem kell, aki kijelenti, hogy Istenben nem hisz, meggyőződése szerint hivatalba iktatják eskü nélkül, becsületszó helyett ezen formával, hogy: »Fogadom ünnepélyesen.« Ime a vallástalan állam, az istentelenség és keresztény-gyűlölség benne van a miniszteri rendeletekben, melyek az anyakönyvvezetőknek utasításul adatnak.

A keresztények üldözése megkezdődik. Papok és hívek egyaránt zaklattatnak, megbírságotlathatnak, törvénybe idéztetnek, becsukatnak. Ez lesz a szabadelvű forradalom munkája az ezer éves ünnepély nagyobb dicsőségére. Ó nem. Magyarországon veszedelmére és szegényére, de a kereszt nagyobb dicsőségére.

Most fog kitünni, van-e Magyarországon kereszténység, vagy már kivészett; van-e a papokban élő hit, vagy meghalt; van-e a férfiakban bátorság a szabadságra, vagy több a gyávaság a szolgaságra; imádkoznak-e az asszonyok, vagy csak mulatnak;

küzd-e a római katolikus egyház, vagy lemond?

Lesznek, kik kitartanak és küzdenek. Az emberekben nem bízom, Istenben bízom.

A Bánffy-kormány helyzete.

Miként a bécsi »Reichspost« legújabb száma, a legjobb forrásból jelenti: Bánffynak és a kormánynak helyzete fölötte kellemetlen, mert jól tudja, hogy napjai meg vannak számlálva. Magyarország politikai dolgaiban a bekövetkező ősszel jelentékeny változások fognak beállani. A magyar miniszterek által igen jól ismert ezen helyzeten, a pair-schub látszólagos sikere semmit sem változtat. Ez a siker csak a be nem avatottakat vakítja el, de nem képes Bánffynak és a kormánynak szereplési határidejét meghosszabbítani.

Az egyházpolitikai végrehajtási rendeletek folytatása.

Az igazságügyminiszter hat újabb rendeletet bocsátott ki, melyek az egyházpolitikai törvények végrehajtására vonatkoznak. Szólnak pedig a rendeletek: 1. a házassági jogról szóló törvény végrehajtásáról; 2. a bírósági eljárásról az esetben, ha az anyakönyvvezető valamely hivatalos cselekményt megtagad, vagy a bejegyzést nem a felek kívánsága szerint teljesíti; 3. az újból összeállított anyakönyvek ellen beadott felszólamlások körül követendő bírósági eljárásról; 4. a házasság kihirdetése, vagy a házasságkötésnél való közreintékezés tárgyában hozott megtagadó határozat ellen megengedett bírósági eljárásról; 5. az állami anyakönyvek kiigazítása körüli bírói eljárásról; 6. mindezen rendeleteknek Fiume városára és kerületére való kiterjesztéséről.

Mérsékelték és tulzók.

Egyházpolitikai kérdéseink jelenlegi stádiumában és szituációjában, a keresztény katolikus hangulatra vonatkozólag legújabbban a »Dunántúli Hírlap« hasábjain, egy igen jellemző s érdekes cikk jelent meg.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Takarékosság.

Vig elbeszélés.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Varosy Gyula.

Agfalusi Agfalvy Tihamér nagyobb szerencsével, mint fáradsággal átuszván a jogi tanfolyamot, lejött Marosvölgyre szolgabírónak, hol is keveselven az évi 800 forintot, huszezer forint hozománygyal segítő társul vette a takarékos hajlamú Ligeti Annuskát.

Félévet töltöttek már boldog családi körükben, csupán egymásnak és szerelmüknek élve. A hivatalos látogatásokat kivéve, nem jártak sehova, nehogy a mézes hetek összhangját illetéktelen beavatkozások megzavarják.

Az egykor viális embernek, Tihamérnak, megengedettett, hogy hivatalába elmehessen, nejét alkonyati sötétjén karöltve elkísérhesse, vagy együttesen meglátogassák a harmadik utcában lakó papáékat. Az élet többi élvezetét otthon kellett fölhalálnia, mely egyebekben kívül abból is állott, hogy nejének fölolvastott a »Divat Bazár«-ból, vagy Jókai »Tengerszemű Hölgy«-éből, s midőn szeméi már karikákat vetettek, dicsőségre máriásoztak, végül meghallgatta feleségének az apróság állományáról, annak mivoltjáról és szaporodásáról szóló előterjesztéseit.

Tihamér pompásan mulatott; nem ásitott, nem ment még a kaszinóba sem, sóhajtság nélkül vallotta meg nejének, hogy ő nagyon boldog. Elrejtve a világtól, négy szem közt, nejének lábai előtt óhajta meghalni.

A nő tökéletesen meg volt elégedve férjével. Leánykorában mindig a Tihamérban fölaltalt férfit érte ideáljával álmodott, ki külső és értelmi előnyeivel a feleségnek minden hajlamait osztja. Csakádias és hű, idegen körök és gyönyörök után nem sóvárog, megelégszik az otthonnal, takarékosági elveinél fogva arany óralánczát és vőlegényi ruháját csak sátoros ünnepkor használja, nehogy megkopjanak, britanika helyett kevesebb számú portorikót szí, magyarádi helyett kerti vinkót iszik. Peddig Annuska, midőn férje megkérte kezét, félt. Agfalvyról itt-ott azt regélték, hogy benne van a dzsentri-vér, szereti az urat adni, hajlama van a mulatásra és költekezésre. Oh, az a könnyelmű ifju mennyire megjavult! egy jó és szerető nő mily átalakító erővel rendelkezik.

Agfalusi Agfalvy Tihamér kezeibe kellene adni az ország kincstárának kulcsát, s az ország pénzügye pár hó alatt rendezve lenne! — sóhajtá elégedetten a hásiás és takarékos szellemű szolgabíróé.

Tihamér mindenben helybenhagyta nejének nézeteit és óhajait, olvasta tovább a divatlapot és Jókait, kártyázott kettősben, itta a kerti bieskanyilót, szivta a portorikókat, járt egyszerű, polgári ruhában, s mindennap szeretett feleségének lábai előtt kívánt meghalni.

A mézes hetek féléve után sem szólt semmit, keblében azonban rettenetes vágy támadt, melyet az otthon százszor végtelen gyönyöreivel sem bírtak elfojtani.

A vinkó fogyasztása és a máriásozás nagy boldogsága közepett föltűnt pesti ifjúságának multja, a kalandos és ragyogó élet, a hullámzó sugár utak, esteli fény, pazar diszi-

tésű vendéglők és kávéházak kaleidoskopja, az elmúlt vig napok, s nejének tett azon esküje, hogy zajos multjára közösen vetik a fát, s egyedül egymásnak és a józan polgári életnek élnek. Tihamér ez emlékek hatása alatt a galambházban kezdte magát rosszul érezni, nem evett és busan olvasta Jókai humorcskjait.

— Beteg vagy édesem? — kérdé aggódva a nő. —

— Melletted édes a meghalás. Nincs semmi bajom!

— Arezod sáppadt, étvágyad mulik, el-elmerengsz?

— Semmi, semmi, futó lelki baj.

— Talán én? — rebent meg a nő.

— Ki lenne beteg a mennyországban! — s megcsókolta nejét.

— Csak te meg ne halj. — szorongatá a boldog nő férje kezét, — mi aggaszt, mi bánat, mond?

— Legjobb barátom haldoklik.

— Nagy Eg! Ki az?

— Fekete Feri Pesten. Itt van atyjának levele: olvasd.

— Szegény, — rebegé könnyező arcza a nő, átolvastva a sorokat, — mi szándékban vagy?

— Legjobb barátom menthetetlen! Utolsó sóhajánál és utjánál ott kellene lennem. Most érzem, mi mélyen szeretjük egymást.

Tihamér lehajtá fejét és sirt.

— Az Isten szent szerelmére, ne légy gyermek! Ha annyira szerettedek egymást, menj, s légy jelen végső pillanatainál.

— Oh angyal! — zokogott tovább a férj, — egyetlen barátom meghal!

A legnagyobb mértékben aktuális cikket ezennel egész szövege szerint a következőkben reprodukáljuk.

*

Ügyeink a helyett, hogy tisztázódnának, még inkább összekuszálódnak.

Mert ha van is kéznél egy hegyes distinkció, mindig akad okos ember, aki megteszi a sub- és a sub-subdistinkciót. Egyházpolitikai ügyünk helyes irányba terelődni kezdett akkor, mikor nagy nehezen beláttuk, hogy a keresztényellenes áramlattal keresztény törekvést kell szembe állítani.

A néppárt alakulása ilyen törekvésnek külső politikai szervezete akar lenni. Más ker. polgári szervezetet eddig még nem alkottunk, ez az első kísérlet és tény. Ha a párt elnevezése némelyeket aggaszt, az csak félreértésen vagy ráfogáson alapulhat.

A főgondolat, mely a pártot vezérli, a keresztény revindikáció politikai téren, politikai eszközökkel. Nézetem szerint legjobb lett volna ugyan a keresztény párt nevet felvenni, de ha nem így történt, most már belenyugodva az adott névbe, megragadom azt, ami mellett a név mellékes, — a lényeg, és ezt igyekszem érvénybe juttatni, győzelemhez segíteni.

De most következik a subdistinkció!

Azt állítják egyesek, hogy vannak mérsékelt és vannak túlzó néppártiak. Tehát most már e nehézséget is el kell háritanunk; pedig ennek nem is szabadna nehézséget képeznie.

Mit látunk, mit hallunk? kik a mérsékelték? kik a túlzók?

A praxis szerint mérsékelték azok, kik a «pax»-ra, a primásra, meg az egyháznak adott de rosszul magyarázott krisztusi ígéretre hivatkozva, a kath. akciózt a templom négy fala közé és a négy szem közt való társalgásra akarják restringálni.

Mérsékelték azok, kik az egyháznak egyre jobban növekedő és szaporodó bajai közt, nem az egyházat féltik, hanem a hazát. Az egyházat védje meg Krisztus, ők majd a hazát óvják a végveszélytől.

A mérsékeltéknek nem kellene keresztény zamatú tüzes programmpontok, s azt hangoztatják, hogy elég a keresztény képviselőjelölt, kiből a régi mód szerint «meg lehet bizni.»

A mérsékelték szerint nem kell a néppártot forma szerint sehohy felállítani, hanem az egyes jelöltekkel kell kerületenkint paktálni.

A mérsékelték a revíziót — akarják. (!)

A mérsékelték azok, a kik — ez újabb frázis — nem azt keresik, ami szétválaszt, hanem a mi egyesít. Tehát nem akarják, hogy tiszta helyzet teremtsék, hanem az ellenfél bókjaiért cserébe örökös engedményekre hajlandók. Pedig tudhatnák, hogy az ellenfél intranszigenz és a malis laudari, vituperari est. Azért, hogy pl. a Fenyvessy lapja vagy az «Oed. Zeitung» megdicsérjen és mint nemesen gondolkozó szerzetet apostolt mutasson be az ő szabadkőmives publikumának, nem is mozdítanám meg a kis ujjamat, annál kevésbé a tolamat. És micsoda egyesítési törekvés egy paptól, aki képes az ő összes paptársainak gyűlöletét is elvállalni, csak hogy «túlzó»-nak ne tartassék!

Mérsékelték azok is, kiknek az a legujabb keletű jogi felfogásuk van, hogy a törvények revízióját egy exkluzív kath. párt nem követelheti és nem viheti keresztül. Hol van ezen eleméletnek forrása? Hol bizonyítja ezt a tapasztalás? Talán a német kath. centrum a példa erre és nem az ellenkezőre? Husz ember is követelhet valamit, és ki is vihet idővel, amint-hogy igen sokat revídiáltak és változtattak már számos kisebbségek javára, mikor a kisebbségek állhatatosak maradtak (lásd a hazai protestánsok küzdelmeit), utat törtek maguknak és befolyást, esetleg többséget értek el a törvényhozásban.

Vannak aztán még mérsékeltébbek, akik az ellenféllel állandó puszipajtáságban élnek, ezek a jó hazafiak, jó katolikusok, hazafias papok és felvilágosult apostolok, akik a liberális miniszterek és matadorok diadalszekerét huzzák, ilyen emberek mellett korteskednek, s mégis úgy gerájják magukat, mint a Siómnak

legbőlcsebb pásztorai, az egyház szelid papjai, és e szegény hazának egy bizonyos második mohácsi vésztől való megmentői.

És kik a túlzók? Túlzók azok, akik a templomból ki akarják vinni a kereszténységet az emberek közé, minden helyre és terembe és társaságba s keresztény irt, zamatot és szellemet akarnak adni a királyi udvarnak, törvényhozásnak, kormányzatnak, együletnek, műhelyeknek, családoknak, egyszóval az emberi élet minden nyilvánulásának.

Túlzók azok, akik nem elégedve meg az akarással, a célhoz vezető eszközöket használatba is veszik. Akik — hogy speciális vonatkozásban szóljak, — a törvényhozó testületet keresztény gondolkozású és érzésű emberekből akarják megalakítani, akik nem zsidó liberális, hanem keresztény politikát üznek.

Túlzók azok, akik ezt nem úgy sporadice tartják kiviendőnek, mint eddig történt, privát biztatásokkal, reverzálisokkal stb., — hanem állandó, határozott szervezkedéssel.

Túlzók, kik a népet e célra szükséges és megfelelő hangulatban igyekeznek megtartani, hogy az a nép, midőn rákerül a sor, egészen szervezeten, biztos iránypontokkal gyakorolja szavazási jogát.

Túlzók a kath. népgyűléseket tartók, kath. köröket, egyleteket alakítók, választókat reklámálók, oktatók, buzdítók.

Túlzók: Zichy Nándor, Esterházy M. M., Goda, Sinkó stb., Molnár János apát meg pláne mániakus, vagy sült bolond, mint ezt egyik szintén igen mérsékelt (bölcsességű) esperesünk kifejezte.

Ha már meg van ez a kettős osztályozás, elégedjünk meg vele, ugyanis ez felel meg leginkább a múlt tapasztalatoknak. Eddig is azok voltak a mérsékelték, akik ez ellenséggel egy klubban tarokkoztak, örökké alkudoztak vagy teljesen hallgattak. Akik az írásból csak a szelidséget czitálták, de nem az ostort; s csak azt hajtogatták: insta opportune, pedig ott az is áll: importune.

És azok voltak a túlzók, akik ezt a mérsékletet kevésbé becsülték, akik ezen u. n. «bölc mérséklet» mellett a ker. kath. ügyet veszni látták, s egy kissé több életrevalóságot, erélyt, s az örökös lavirozgatás helyett nyílt eljárást, határozott elveket sürgettek.

Azt hiszem, hogy e kettős megkülömböztetésen felül nem kell még több subdivíziót csinálnunk, mert csak a zavart növeljük.

E kettős osztályozás mellett is elég világos a helyzet: megtudhatja kiki azt, vajjon a «mérsékelték» vagy az állítólagos «túlzók» fognak-e nagyobb eredményt felmutathatni. Krisztus Urunk se sokat subdivingált, hanem azt mondotta: «Aki nincs velem, ellenem van, és aki nem gyűjt velem, szétszór.»

Fiat applicatio.

Lapszemle.

Budapest, 1895. július 6.

A «Magyar állam» a februári rendelet eltörlése alkalmából így ír: Felébred bennünk a keresztény emberszeretet és ma, a februári rendelet visszavonásának napján azt kérjük Istentől, irgalmazzon gróf Csáky Albin halhatatlan lelkének!

A «Hazánk» A «becsület» czímen reflexiókat fűz Károlyi István grófnak a szatmári főispánra mondott pohárköszöntőjéhez, melyet egész terjedelmében közöl. Nem ő az első, aki a becsületességre inti a népet, de jól esik ezt tőle is újra hallanunk, mert égető szükségé vált ennek hangoztatása, annyira elfásultak már a kedélyek ez iránt.

— A főbíró ad három napi szabadságot, én is megadom, csak szived bánata enyhüljön. Csomagolj.

Tihamér félszemmel föltekintett.

— Az ut sokba kerül.

— A zónás III. osztály Fiuméig is elvisz négy forintért.

— Mit gondolsz, szolgabíró és III. osztály?! Takarékosági elveinket állásom tekintélyével meg kell egyeztetnünk.

— Jól van, tehát II. osztály. Oda és vissza 12 frt.

— A vendéglőbeli lakás három napra 10 forint.

— Egy 800 forintos szolgabíró megférhet a harmademeleti udvari szobában is, mely forintjával három forint.

— Aranyosom, inkább meghalok itthon bánatomban, mint a főváros csulja legyek.

— No nem bánom, mennyit is mondtál 6 forintot? Tehát szoba hat forint.

— Tiz, tiz; Aztán Feri egy koldussá lett író, a szívnek és a szerelemnek költője volt, kinek versein, lángoló szenvedélyén és szegény szülein kívül mi je sincs. Barátainak kell helyt állani.

— Mit akarsz, Tihamér? — ijedt meg a nő.

— A temetés költségeit barátai fogják viselni.

— Reánk nézve ez végzetes barátság! Mennyit számítsz?

— Százötvenből talán minden kijő.

— Nagy Ég! Fekete Feri halála tönkretesz bennünket!

Annuska sirásra fakadt.

Tihamér megtörülte szeméit, fegyvertar-

tójához lépett, s mialatt az elzárt revolver kakasát csattogtatta, szenvedélyes keserűséggel sóhajtott:

— Nem ér az élet semmit!

— A nő ijedve ugrott férjéhez.

— Tihamér, mit akarsz? Ne kísértsd az Istent!

— A vád örökké, a sirig fog üldözni, hogy legjobb barátom emlékéhez hűtlen lettem. Az utazáshoz valóban tengerpénz szükségeltetnék, s én inkább bánatomban itthon, lábaid előtt epedek el, semhogy anyagilag tönkretegyem magunkat.

Ágfalvy halni készen, szívére szorított marokkal sápadt, dult vonásokkal és reszkető hangon mondá az előleges nekrológot.

A nő a busz férfit — szenvedélyesen ölelte át.

— Nem, Tihamér, nem! Te menni fogsz, mert neked, a szerető és házias mintaférjek példányának, élni kell, ha ez élet vagyunkba kerül is.

A nő átszámolta a 150 forintot, s a gyászruhás férjét még aznap kikísérte a vasútra.

— Tihamér, — szólott elváláskor, — ismered elveinket?

— A takarékoság a legszebb erény a világon!

— Kevesebbet költés és többet imádkozz barátodért!

— Minden krajczárt a fogamhoz verek!

A vonat fűtyült.

— Isten veled, drága nőm.

— Páh! vigyázz a pénzre!

(Vége köv.)

A **Magyarország** a bécsi támadásról cikkezvén, azt mutatja ki, hogy Lueger téved, mikor azt hiszi, hogy a dualizmus folytán Magyarország Ausztria felé kerekedett.

A **Nemzeti Ujság** »Basáskodás« című vezércikkében rámutat Bánffy Dezső nagy erőszakoskodásaira, melyet mindenütt ahová keze elért tapasztalunk, s mégis hihetetlen szerencse kíséri lépteit. Legújabb erőszakoskodása az egyh. pol. törvények végrehajtásával nyilatkozik; ugyanilyen erőszakoskodást látunk abban a két új hivatal felállításában, melyet jogtalanul a minisztelnöki tárczába osztott be, holott jogszerűen nem oda tartoznak.

Az **Egyetértés** Szerbiának belügyeivel foglalkozik. A kormányok nem bírnak megküzdeni a folytonos áskálódásokkal. Hallatlan erőszakoskodásokkal a legutóbbi választásoknál sikerült többséget szerezni a haladó pártnak, de azért a választók 70%-a radicalis, és éppen ezért nem tud Sándor király kormányt alakítani. Ugy látszik, hogy az őszszel a szkupstinát újra feloszlatják.

A **Budapesti Hírlap** »Csehek Ausztriában« vezércikkével azon állapotokra mutat rá, melyek biztosan bekövetkeznek, ha a kormány pártból kilépett német szabadelvűek helyét a csehek fogják betölteni, amire nézve az alkudozások már meg is indultak a csehekkel, akik viszont azt kívánják, hogy a szigorú Thun kormányzó eltávolíttassék amibe a kormányelnök nem akar beleegyezni, mert csehországban erélyes kézre van szükség. Az őszszel Prágába várják a királyt, hogy a kedvezményekre megnyerjék beleegyezését.

A **Magyar Hírlap** »Politikai nihilizmus« cím alatt az ausztriai és szerbiai zavaros állapotokkal foglalkozik s a baj egyik okát a korona iránti hyperloyalitásban találja; mert nemesak tisztelik már a koronát, hanem bálványozzák is és egyedül a korona tekintélyére támaszkodnak.

A **Pesti Napló** a »Hadsereg szelleme« cím alatt egy cs. kir. katonatisztól közöl vezércikkét, melyben rámutat a katonaságnál minden téren észlelhető haladásra. A főczél: modern módon nevelni derék harcosokat, de a régi jó katonai szellemet fenn kell tartani.

A **Nemzet** »Megoldás« czimén rámutat mindama vádakra, melyekkel az egyházpolitikai ellenzék a Bánffy kormányt és a szabadelvű pártot illette. Az idő megmutatta a vádak alaptalanságát, amit az egyh. pol. reformok végrehajtása is bizonyít.

A **Pesti Hírlap** »Nők az egyetemen« cím alatt cikkezik. Cikkében elmondja, hogy a budapesti egyetemen a filozófusok és orvosok nem véleményeznek egymással.

Juliusi pátensek a Leokádia napi törvényekhez.

Midőn az egyházpolitikai törvények végrehajtása tárgyában kibocsátott rendeletek ismeretéhez hozzáfogunk, az ünnepélyes akcióhoz mért hangulatos és lendületes czimet kerestünk és találtunk. Különbösen e czimnek első részét báró K a a s Ivor, a kitünő publiczista lapunknak szives munkatársa, egy a **Nemzeti Ujság**-ban megjelent vezércikkében, igen találóan és egyszersmind nagyon indokoltan használta, tehát ezt tőle kölcsönöztük. A másik részét a kalendáriumból, a megtörtént szentesítés napjáról magunk szemeltük ki, s az eddig ugynevezett decemberi törvényeket e szerint »elkereszteltük.«

De hát hadd foglalkozunk már most a kérdésben forgó rendeletekkel.

A legelső és legfőbb rendeletet, tudniillik báró B á n f f y Dezső miniszterelnöknek saját képeni életbeléptetési rendeletét már közöltük s egyszersmind érdeme szerint méltattuk is. Rámutattunk azon közjogi lapszusra, hogy ezt a rendeletet, melyet az őszszminiszteriumnak kellett volna kibocsátania, csak is a miniszterelnök adta ki.

A további rendeletek a következők:

Az igazságügyminiszter a házasságjogról szóló törvény 7-ik §§-a alapján, a házasságok kötésére vonatkozó végrehajtási külön rendeletet bocsátott ki, melyben előírja azon módo-

zatokat, melyek szerint a házasságok a jövőben megkötendők lesznek.

Az igazságügyminiszter még egy külön rendeletet is bocsátott ki, mely a házasságjogi eljárásról intézkedik, s melyben elrendeltetik azon aktáknak átvétele, melyek a folyamatban lévő házassági perekről szólnak, s melyek az egyházi hatóságoktól a polgári hatóságoknak átalandók.

A belügyminiszter egy külön rendeletet bocsátott ki, a mely az állami anyakönyvvezetésre vonatkozik. A végrehajtási rendelet egy egész kötetet képez és tartalmazza mindazokat a szakályokat, melyek az állami anyakönyvvezetés végrehajtására vonatkoznak.

A közoktatásügyi miniszter egy rendeletet bocsátott ki a gyermekek vallásáról szóló törvény életbeléptetésére vonatkozólag. E rendeletben a legfontosabb mozzanat az, hogy az 1890-ik évi ismert februári rendelet, a mely az elkeresztelésről szól, hatályon kívül helyeztetik.

Mindezen rendeletek együttvéve egy igen vaskos kötetre terjednek, melyhez azután legalább is két ugyanolyan kötetnyi kritikát lehetne és kellene írni.

Jelen alkalommal bevezetésül, hogy a mai czimhez hozzáillő legyen, laptársunk a »M. O.« általános kritikái jellemzéséből kiválogatjuk a következő aforisztikus részüket.

Két nagy és több apró miniszteri rendelet jelent meg az egyháztörvények végrehajtásához. Ezek a rendeletek az alapjukat képező törvényekkel együtt fogják képezni az új anyakönyvvezetők és polgári papok egész állami leltárát. Minden egyéb felzerelést és szükségletet a községek tartoznak kielégíteni.

A hivatalos órák is pompásan vannak összeállítva. Minthogy az anyakönyvvezetők rendszerint egyéb hivatallal is bírnak, jegyzők, szolgabírák stb., azért anyakönyvvezetői minőségüknek hivatalos órái az egész napnak mind a 24 órájára kiterjednek. A rendelet kifejezése szerint éjjel is, bármikor kötelesek funkcionálni, a mi végül is parallel rendelkezés a természetnek ama rendelkezésével, hogy az anyakönyvelendő gyermekek is éjjel éppen úgy megszületnek, mint nappal.

A főrendi czim az újszülöttnél mindig kiteendő, nemesi czim csak kívánatra. Főrendi czimet tehát mindenki köteles használni a liberális törvények végrehajtási rendelete szerint.

Bejelentés csak 7 éven felüli emberektől fogadható el. Az anyakönyvelő ítéletére van azonban bizva, hogy a bejelentést tévő 7 éven felüli gyermek bejelentési képességét lélektanilag megállapíthassa. Így például, ha egy ilyen bejelentő gyermek azt jelentené, hogy:

»Kérem szépen anyakönyvelő bácsi, ezennel bejelentem, hogy a mamának az éjjel egy kis fiút hozott a gölyá!« ebben az esetben az anyakönyvelőnek jogában áll kétségbe vonni a bejelentő 7 éven felüli gyermek abbéli pszichológikus képességét, hogy a bejelentés körülményeit meg tudná érteni.

A születés bejelentésére kötelezve vannak az apa, az anya, a bába, az orvos, mindenki, a ki a születésnél jelen volt, sőt még a háziúr is. A halál-ozási bejelentésre ugyanazok kötelesek az orvoson és természetesen a halálnál nem asszisztáló bábán kívül. Meglepő, hogy az orvost, illetőleg a halottkém-et nem kötelezi a rendelet a bejelentésre.

Az idő az anyakönyvekben két zónára oszlik: délelőtti és délutáni. Azt még lehet írni, hogy déli 12 órakor, de egyébként mindig a délelőtt, vagy a délután használandó. Az »éjféli« kifejezés tehát mellőzendő és így fejezendő ki délután 12 óra éjjeli negyed 1 helyett délelőtt negyed 1 használandó. Anyakönyvelési szempontból tehát egész életünk ebéd előtt, vagy ebéd után folyik.

Igen érdekes, hogy a házasságkötésre jogosult tisztviselő a saját maga házasságának megkötésénél nem működhet közre, mondja némi homályossággal a rendelet, stb., stb.

NAPTÁR.

— Julius 7. —

Vasárnap, Róm, kath. F. 5. Jézus sz. vér. Prot. Vil-
libard. Gör. kel. június 25. A. 5. Febr. Izt. Thamur 15.
Nap kel 4 óra 0 p., nyug. 7 óra 36 p. Hold kelt
8 óra 50 p. nyug. 3 óra 39 p.

Julius 7. A »Szigligeti társaság« matinéja N.-Szalontán.
„ 11. Nagyvárad város törvényhatósági bizottságá-
nak ülése d. u. 3 órakor.
„ 13. A 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-
kertenben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üz-
letekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésben Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-Já-
nos-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereske-
delmi csarnok palota, Nagypiacz.

* A nagyenyediek köszönete. A nagy-
enyedi Bethlen-főiskola előjáróságától a kö-
vetkező köszönő levél érkezett tegnap a vá-
roshoz:

Nagyságos kir. tanácsos és polgár-
mester ur!

Kérjük, méltóztassék a nagyenyedi
Bethlen-collegium előjárósága részéről el-
fogadni hálás köszönetünket azon nemes
ügyszeretéből fakadó pártolásért, áldozat-
okért, szives vendéglátásért, melyekkel
Nagyságod és Nagyvárad város fennkölt
lelkü közönsége f. év június hó 3—5-én
a kerületi tornaverseny alkalmából fő-
gymnáziumunkat és növendékeinket fel-
karolni és elhalmozni kegyeskedtek.

Méltóztassék megengedni, hogy Nagy-
ságodnak és Nagyvárad városának nevét
intézetünk ez évi kiváló jötevőinek köny-
vébe iktathassuk.

A Bethlen-koll. előlj. nak 1895. június
29-én tartott üléséből.

Nagyságod iránt mély tisztelettel

Zeyk Dániel,
főgondnok.

Fogarassi Béla,
jegyző.

* A trónörökös özvegye Londonban. Ká-
roly Lajos főherceg és fenséges neje Londonban
tegnap este az operaházban a szevillai borbélyt
nézte végig. A mai napon érkezik oda Stefáni öz-
v. trónörökösné, kinek a tiszteletére 25 teritékű ebé-
detad a főherceg.

* A bibornok fürdőre megy. Tegnap már
jeleztük, hogy Schlauch bibornok a na-
pokban Ischlbe utazik. Mint részvétellel értesü-
lünk, a szeretett egyház fejedelem makaes to-
rokbajbajban szenved és az említett fürdőhe-
lyen reméli mihamar visszanyerni egészségét.
Három heti tartózkodás után visszatér székhe-
lyére. A bibornok hétfőn hagyja el váro-
sunkat.

* Az új főurak kiadásai. Az új főurakra, a
kik most kapták grófi és bárói méltóságukat, rang-
jukkal járó kiadások várnak. A négy új mágnás
tudniillik, mint ilyen nagy urakhoz méltó, nem díj-
mentesen, a szokásos illetékek elengedésével kapták
rangjukat, hanem kötelesek megfizetni a taksát, mely-
lyel régi szokás szerint minden rang- és czimado-
mányozás jár, ha csak a királyi kitüntetés szövegé-
ben nincs határozottan kimondva, hogy díjmentes.
Megjegyzendő, hogy a taksák nem fogják nagyon
megviselni az új mágnások erszényét: Vigyázó gróf
fizet 9000 frtot, Solymossy, Bohus és Zeyk bárók
pedig fejenként 3400 frtot.

* Kaas Ivor tollából. Kevés vidéki ujság
dicsekedhetik azzal, hogy hasábjain olyan ne-
ves ember tollából mint K a a s Ivoré, e r e d e t i
cikket adhat olvasó közönségének. Ezt leginkább csak azért említjük meg, hogy olvasó
közönségünk figyelmét felhívjuk illusztris mun-
katársunk már kitünő vezércikkére. Annak
minden sorából az ujságírói ügyesség, a meg-
győződés heve és az okosság szikrája csillám-
lik ki. Szóval ezen cikkéből is arról győződik
meg az olvasó, hogy kevés versenytársa van
Kaasnak nagy Magyarországon a hírlapírás
terén.

* A esanádi püspök a Vaskapunál. Des-
sewffy Sándor esanádi püspök július hó elején dr.
Várady Árpád püspöki titkár és lovag Vest Ede,

➤ Folytatás a mellékleten. ➤

herkulesfürdői igazgató kíséretében Orsovára érkezett. A püspököt a hitközségi képviselők, Wallandt Ernő miniszteri tanácsos és a magyar királyi művezetőségi főnök fogadták. A plébánián, a hol a püspök megszállt, fehérbe öltözött leánykák üdvözölték magyar nyelven. Még aznap több kirándulást tett, megtekintette Ada-Kalét, valamint a Vaskaput. Másodikán reggel a társaság Kazánba hajózott, honnan visszatérve, Wallandt miniszteri tanácsosnak voltak vendégei. A püspök és kísérete másodikán délután utaztak el Orsováról.

* Képek a Tisza-dinasztia történetéből.

Abból az alkalomból, hogy Tisza Lajos gróf pályázati hirdetménye szerint kell az új országház falfestményeit elkészíteni, a Debreczeni Reggeli Újság ajánlja gróf Tisza Lajosnak, hogy a megfestendő képek tárgyait merítse a Tisza-dinasztia történetéből és pedig festesse meg a következő nagy jeleneteket:

1. Tisza Kálmán bérkocsikázása a véderővita alatt;
2. Tisza István az ev. ref. egyházkerület közgyűlésén Debreczenben;
3. Gróf Tisza Lajos lovagol a fehér elefánton;
4. Agliardi Bécsben;
5. Báró Bánffy Dezső által új grófok és bárók között merengés eszközöltetik az üres pártkassza felett.

* **Bankett Pap Miklós tisztelére.** A »Széchenyi« szálloda külön termében az új pénzügyigazgató P a p Miklós tisztelére tegnap este fényes bankett volt, melyen a pénzügyigazgatósági és pénzügyőri összes tisztviselők részt vettek. A tósztokra P a p p Miklós szellemen válaszolt, kiemelve beszédében, hogy ő egy barátságos viszonyt szeretne létesíteni a tisztviselők között s mindent el fog követni, hogy a pénzügyigazgatósági hivatal eddigi tekintélyét ne csak megtartsa sőt sok tekintetben emelje azt. Végül megköszönte az iránta tanusított előzékenységet s poharát a tisztika üritette.

Ez után még számos tósztt hangzott el.

A zenét R á c z Jóska jól szervezett zenekara szolgáltatta.

* **Életunt urnő.** Károlyi Hugó dr. ezisztarendű szerzetes tanár Budapesten, a himző-utca 1. szám alatt évek óta együtt lakik nővérével Jozeffinnal, aki mintegy tíz esztendeje özvegyen maradt. Az özvegy urnő már hosszabb idő óta tapasztaltak lehangoltságot és gyakran ideges rohamai voltak. A napokban Károlyi dr. vidékre utazott rokonai látogatására, s az özvegy urnő eselédjével maga maradt az első emeleti lakásban. Ma reggel már jókor felkeltette a eselédet, hogy rendbehozza a szobát, majd 8 óra után elküldte hazulról. A eseléd 9 órakor visszajött és bemenve a lakásba, ott találta urnőjét iszonyu kínok között a földön heverni. Gyufaoldatot ivott a szerencsétlen.

* **Szuronyok között kísért cigánykaraván.** Nagy feltűnést keltett tegnap este hét óra tájban a nagyváradi főutezán, hogy lovas esendőrök kivont karddal, kísérték a városon át egy cigány karavánt, melynek apraja, nagyja félnéken kandikált ki az ernyős rozoga szekerekből. Valószínűleg nagyobb büntényt követhettek el és ezért szállították őket erős fedezet alatt. A sétáló közönség a kíváncsiakkal nagy csoportokba verődve bámulták a többnyire asszonyokból és gyermekekből álló banda elvonulását.

* **Elesébitotta az anyja kedvesét.** Keszinec lippai járásbeli faluban borzadalmas eset történt. Krismariu Szavetta, ki 39 éves kora mellett még mindig feltűnő szépségű paraszttasszony, már régebben járkált tétlenül buskomoran. A napokban hirtelen kitért rajta az örütség dühe. Élesre fent konyhakésével a 18 éves Perszida leányára vetette magát és hat életveszélyes szurást ejtett rajta, azt ordítván: »Nesze neked Juonért!« A szegény leány haldoklik, míg az örült anyát lefegyverezve egyelőre, a községi börtönbe tették. Itt az asszony egész éjjel tom-

bolt, majd szoknyájával fel akarta magát akasztani, de meghiúsították tervét. Az örült zavaros beszédéből kiviláglik, hogy gyönyörű leánya, Perszida, anyja kedvesét, Milovánt, kivel a férje háta mögött már két év óta viszonyt folytatott, elesébitotta.

* **Az aratók.** Szőke kalásztenger szép Magyarország. Pár nap óta peng a kasza mindenütt a gazdaságokban. Mi városiak, csak a kalendáriumokból tudjuk meg, hogy elmúlt Péter-Pál napja, megszakadt a kuza töve: aratásra készülnek. Legfeljebb abból gyanítjuk még, hogy megteelik a rendőrség udvara munkás emberekkel, a kik alkudoznak erősen a szennállal a napszám meg az eleség-járandóság fölött, hogy a rendőrség előtt megköthessék az aratási szerződést. Milyen az aratás, jó-e, rossz-e, annak most csak Magyarországon száz és százezer gazdája a megmondhatója, milyen az osztalék, melyet a leghatalmasabb részvénytársaság fizet, ősszel derül ki csak a közzgazdaság rovatának jelentéséből. Most még nehéz izzadság árán váltja be ki-ki a maga szelvényét, melyért fáradozott, reménykedett, rettegett egész esztendőn át. Egy év munkájának gyümölese áll derekában a kasza előtt, egy elmúlt év jövedelme, egy jövendő esztendő boldogsága, vagy boldogtalansága. A hol véginszántott a jég, a vihar, ott bus emberek állnak a termés ravatala előtt, melyet egy pár szál termés képvisel. Nincs szomorubb némaság, mint a termőföldé, ha a kaszák a fészerben rozsdásodnak, az ökrök a kaszálón kérérdznek és a gazda otthon pipázhat a tornác alatt. Ott halvaszületett a gyermek a keresztelő helyett tor jövedett. Bárcsak kevés halvaszületettje lenne hazának.

* **Ezüst padló.** New-Yorkban, a »Silber Dollár Tavern« név alatt ismert kis koresma padlójába 700 ezüstdollár van berakva. Ugyanily ritkaságban részeseül egy chikágói borbélyműhely, a hol a padló díszítésére 500 dollárt fordítottak és Buffalóban egy »Drinking Salon« létezik, melynek kirakására 5000 különféle ezüstpénzt költöttek.

* **Egy tekepálya ünnepélyes megnyitása.** Nehogy a fináncz valami üzleti reklám hirdetésnek nézze ezt a kis ujdonságot és tévedésből 30 kr bélyegilletékkel terhelje meg lapunk kiadóhivatalát, azon kezdjük, hogy ez a tekepálya nagyon sok bosszuságot okozott már nekünk szerkesztőségi tagoknak. Ott készült a műhelyünk ablaka alatt és mikor a vezérezik-iró egyszer-másszor erősebben találta megnyomni a pennáját az egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalásakor, az egyedül azért történhetett, mert az ácsok kalapácsolásai kihozták a sodrából. A hirrovat vezetője is — a ki különben igen csendes, higgadt ember — sokszor elvesztette türelmét és azzal fenyegette a mindezen mosolygó szerkesztőt, hogy leszidja az ujságban az ácsokat és mindazokat, akik a szegyet, a kalapácsot, a zsindelet és a tekézést feltalálták. Ezért a sok bosszuságért ma a szent László nyomda részvénytársaság igazgatósága kárpótolni fogja a szerkesztőséget, mert meghívta a katolikus kör részére készült tekepálya ma délután végbemenő megnyitási ünnepélyére. A hol megnyitási ünnepély van, ott rendszerint vig élet szokott lenni s így lesz magnum áldomás is. A részvénytársaság palotája is teljesen készen van már és november elsején rendeltései eszéljének átadatik.

* **Jóváhagyott számadás.** A város pénztárában kezelt a »Haas Gottlieb«-féle alapítvány 1894. évi zárszámadását a kereskedelmi miniszter jóváhagyta.

* **Nem találtak neki koporsót.** Siklósról írják, hogy Haraszi községben a napokban halt meg Svarkay Lajos, a vidék legkövérebb embere. A hihetetlen módon elhízott férfiu sulya több mint

160 kiló volt. Huszonegy év óta már a templomba sem mehetett, mert nem birt járni s ettől az időtől fogva alig mozdult ki szobájából. Kész koporsót az egész járásban nem tudtak találni számára s úgy kellett hamarosan csináltatni. Mikor temették, nyolcz ember is csak nagy erőfeszítéssel bírta a koporsót a sirba eresztetni.

* **A Maros temetője.** Kovács János volt aradi törvénytörvénybíró volt egy szép, viruló, fiatal lánya, ki az életben nem tudta megtalálni a boldogságot, s öngyilkossá lett: a Maros hullámaiba temette magát. Még be sem hegedt ez a seb, máris újabb fájdalom érte a köztisztületben álló családot. Megint a Maros szedett tőlük áldozatot. Kovács János, hasonnevű fia, ki most végezte a gimnázium hetedik osztályát, fürdeni ment barátaival a szabad Marosba. Mint jeles uszók bátran fürdöttek a Maros vár felőli oldalán a szabad folyóban. Egyszer csak Kovács elszórt társaitól oly messzire, hogy alig látták és többé vissza sem tért. Késő estig keresték mindenütt, de hiába, a boldogtalan ifjut föl nem lelhettek. Azt hiszik, hogy a tutajok alá került. — Különben a Marosnak még voltak más áldozatai is. Figus Károly 18 éves esztergályos-segéd fürdés közben a Marosba fullt. Holttestét még nem sikerült kifogni. — Argyelán György, oláh napszámos szintén áldozata lett a Marosnak. — Ugyancsak e kritikus napon Sovány Róza szobaleány öngyilkossági szándékából a Marosba ugrott, s ott lelte sirját.

* **A hazai aszfalt-gyár r. társaság enged.** Az aszfalt-makadam burkolat ügye a megoldás felé közelg. Ugyanis a hazai aszfaltipar részvénytársaság (előbb tatarosi) tegnap a tanáchoz intézett beadványában kötelezőleg kijelenti, hogy a jelzett anyagból készitendő kocsit probamunkálatot kész a tanács által előirt feltételek mellett elkészíteni. Csupán azt köti ki, hogy az új utborkolat niveauja akként állapítassék meg, hogy a jövőben készitendő kocsit burkolatok niveauja által ne alteráltassék. Most már a közgyűlés elé kerül az ügy jóváhagyás végett.

* **A párbajsegéd orra.** Heidelbergben sajátos párbaj történt, a mely alkalmas arra, hogy a folyton terjedő párbajmániát nevétségessé tegye. Dr. Bumiller német kormánytanácsos, a ki nászutjára néhány nap előtt Heidelbergbe érkezett, mint segéd részt vett egy párviadalon. Egy régi barátja kérte föl arra és ő szívesen teljesítette a kívánságot. Viadalközben azonban az egyik fél oly szerencsétlenül sujtott, hogy ellenfele helyet a segédkező Bumiller orrát csapta le. Az orrától megfosztott párbajsegéd nászutját ez incidens ugyancsak kellemetlenül zavarta meg.

* **A 48-as Népkör nyári táncestélye.** A következő sorok közlésére kérték fel lapunkat: A nagyváradi 48-as Népkör nyári táncestélye f. hó 13-án fog megtartatni a Rhédey-kert lövölde helyiségében, melyre a meghívók már széthordattak. Ugyanazért tisztelettel felkérnek mindazon tisztelt mulatságkedvelő polgárok, kik ez ideig tévedésből meghívót nem kaptak volna és a mulatságban részt venni óhajtanak, szíveskedjenek a kör helyiségében (Szt. László-tér 79. sz. Kutiák ház) jelentkezni, a hol is meghívók egész a mulatság megtartásáig mindenkor készséggel ki fognak szolgáltattani. A rendezőség buzgón fáradozik, hogy a mulatságban résztvevők igényei minden tekintetben kiegészítve legyenek. Ugyan ezen célra a táncrendező ifjak ma a kör helyiségében gyűlést tartanak. A rendezőség.

* **Hazatért halott feleség.** Oroszországban történt meg ez a regényes eset: Két férjes asszony a mult esztendőben egy vidéki kórház elmebeteg-osztályába került, az egyik a Belzy, a másik a Chotín kerületből. A kórházigazgatóság irodájában véletlenül föleserélték a két beteg irásait, s mikor az egyik asszony meghalt, a halotti bizonyítványt az élő asszony férjének küldötték el. A magát özvegynek hitt férj rövid idő mulva megházasodott, elképzelhető tehát rémülete, amikor felesége nemrégiben egészségesen hazaérkezett. A szerencsétlen asszonyt mindenki kísértetnek nézte s a rendőrségnek kellett bebizonyítania, hogy hűből és vérből való eleven asszony.

* **Kimerített alap.** Torontál vármegye közönsége körlevélben kérte fel Nagyvárad törvényhatóságát is, hogy az ideai árvizek folytán elpusztult Rudolfsnád község felszegélyezésére bizonyos összeget szavazzon meg. Sajnos, a segély kérelmek már oly számban érkeztek hozzánk, hogy ez alapot régen kimerítették.

* **APRÓ HIREK. A Vezuv háborgása.** Rómából telegrafálják: A Vézuvon két új kráter támadt; az egyikből hatvan méter széles lávafolyam ömlik nagy sebességgel a Crocella-domb felé s attól tartanak, hogy elpusztítja az obszervatórium és a fogaskerekű vasút között elvezető utat. A Resina fölött levő helységeket nagy veszedelem fenyegeti. — **Megjutalmazott magyar tanuló.** Bécsből írják, hogy a Terenziánumban a záró-ünnep alkalmával kiosztották a jutalmakat. Az első jutalmat, egy arany érmét, magyar fiú, Nagy Imre kapta. — **Leszakadt hid.** Brisztolból írják: Egy hid leszakadása következtében nagy szerencsétlenség történt. A hidról 600 ember nézte a regattát; egyszerre a hid leszakadt s a rajta lévő 600 ember tizenöt méter magasságból a vízbe esett. Negyvenen súlyosan megsérültek.

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix für- dőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix für- dőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

Hivatalos közlemények.

Nagyvárad város polgármesteri hivatalától.
1003/1895. elm. sz.

Hivatalos hirdetés.

Az országos honvéd-segélyező-egylet felügyelő bizottsága a folyó évi május 16-án tartott ülésében hozott és a m. kir. Miniszter elnök ur által jóváhagyott határozata szerint az 1848-49-iki honvédségi szolgálat igazolhatására 1895. évi október hó 1-ig terjedő záros határidő tűzött ki oly formán, hogy oly nyugdíjazási és segélyezési kérvények, melyekben a tényleges honvédségi szolgálatot igazoló teljes hitelességi és a fentebb említett záros határidőn belül kiállított bizonyítékok nem mellékeltek, figyelembe vétetni nem fognak.

Erről az érdekelteket tudomás és mihez-tartás végett értesitem.

Nagyvárad, 1895. július 2-án.

kir. tanácsos, polgármester h.:

Rácz,

főjegyző.

A tavaszi fásoltványok pusztulása a nagyvárad szőlőtelepen.

(m. i.) Sok akadálylál küzdve lankadatlannal törekedett a várad szőlőtelep kezelő bizottsága a szőlőbirtokosság érdekében, hogy mentül több oltványt produkáljanak, s ez által lehetővé tegyék Nagyvárad város lakóira nézve a szőlőhegy beültetését.

Nem kímélve az anyagi és szellemi áldozatot, egy czél megvalósítása lebegett folyton szemeik előtt, jól tudván azt, hogy ez által előmozdítják nemcsak a polgárok vagyonsodását, hanem a szegényebb, ugynevezett «munkás néposztály» megélhetésének egyik jelentékeny tényezőjét — szőlő munkálatokat!

Ezen törekvésüket, már-már megvalósulni láttuk, midőn egy ez ideig városban ismer-

retlen újabb féreg, habár még eddig nem is semmisítette meg ezen tervet, de jelentékenyen késlelteti azt s nagy veszteséget okoz.

Márkus János hegybíró aggodva jelentette be a kezelő bizottság elnökének, hogy az úgy nevezett «Opalum Subolosum» nevezetű rovar a fásoltványok nagyobb részét elpusztította, s mivel a védekezés szerfölött költséges s mindazonáltal még bizonytalan is, a másik rész elpusztulása is biztosra vehető.

Tizennyolcezer fás oltvány készült az idén a szőlőtelepen. Erre fektették a főszűlyt, mivel minden évben jól sikerült s különösen az idén meglepő eredményre volt kilátás.

Sűrűn bujkáltak ki a fiatal hajtások s gyönyörködve szemlélték e nem várt eredményt a telep látogatói.

Amde dr. Sipos Árpád kezelő bizottsági elnök és Márkus János hegybíró észrevették, hogy egy idő óta sűrűsödés helyett ritkulnak az oltványok, miért is azokat vizsgálás alá vették, s a gyökérre csavarodva megtalálták azt a férget, amely a szőlőbirtokosság ez idei reményét tönkre tette.

Ekkor azonban már az egész telep el volt lepve, s a féreg természeténél fogva az irtás is lehetetlenné vált.

Ezen esetről jelentés tétetett a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz is, ahonnan a vész megtekintésére és konstatálására minden bizonynyal miniszteri biztos lesz kiküldve.

Fájdalmasan érintette a hír N.-Várad és környéke gazdaközönségét, látván azt, hogy mily sok akadályba ütközik a szőlő rekonstruálásának megvalósítása. De ezért nem kell kétségbe esnünk, mert az idén készült nyolcezer zöld oltvány már eddig is nagyon szép eredményt mutatott s valamennyire a költségeket is képes lesz fedezni.

Akadályokkal, csapásokkal küzd az ember, de ha reménye nem vész el s nem csügged munka kedve győzedelmeskedni fog a vész felett s jóleső megnyugvással fog pihenni az évek hosszú sora után azon tudatban, hogy megtette ő is kötelességét és elérte czélját hazánk árva nemzet gazdasága érdekében.

IRODALOM.

Várossy Gyula munkái.

Felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét lapunk tárcza-cikkében közölt elbeszélésre, mely Várossy Gyula ismert és általánosan kedvelt fiatal írónak augusztus hóban megjelenendő «Válogatott vig elbeszélések» című kötetéből van kivéve.

A szerző személyéről szólnunk fölösleges, mert aki regény irodalomban olvasottsággal bír, ismeri öt munkái után. Mint író tárgyának teljes birtokában van, az eseményeket biztos kézzel vezeti medrükben egész a végpontig, hol igazság érzetünket, teljesen kielégíti; a költői igazságszolgáltatás. Regényei többnyire a falusi szabad életből merítvők, s oly mély és biztos emberismerettel vannak megírva, a minővel talán csak Tolnay Lajos rendelkezik az élőirő nemzedék közül. A pszichologia törvényei szerint szinte önkényt folynak az események egymásból. Az események számai nem bonyolódnak össze soha, tiszta, átlátszó az egész, mely mindjárt elején felkelti érdeklődésünket és a figyelmet mindvégig fenntartja. «Az apák bűne» című regényében két nemesi családnak százados ellenségeskedését írja le, mely az unokák házasságával megszűnik. E regény ép úgy, mint többi regényei az irány regények sorába tartozik s a magyarok porlekedhetnémségét gunyolja. «A Gyémánt a homokban» ez. regényének hőse egy falusi jegyző, ki a szigorú kötelesség tudás és becsületesség útján haladva mindenféle fondorkodások és keserűségektől zaklatva becsületessége által győzedelmeskedik az ármányon. «Vörös Dániel» ez. regényének, czélja oda irányul, hogy a népnevelésben az életnek neveljük a gyermekeket s korán szoktassák a testedző gyakorlatokhoz. Hőse Vörös Dániel falusi tanító természetes komikumával mindjárt megnyeri tetszésünket. Egy oly alak, a minőnél jobbat egy humoros regényhez alig lehet találni. A mellékesemények közbeszórt leírások, egyes elmékedések, hazafias magyar szellemben való buzdítások, az irálynak könnyed, biztos, magya-

ros kezelése mind oly momentumok, melyek bárhol is ajánlhatják Várossy regényeit, melyek különben is nagy elterjedtségnek örvendenek, a mit az a körülmény is bizonyít, hogy rövid pár év alatt 3 kiadást értek.

MULATSÁG.

Kereskedő ifjak juliálisa.

Borongós idő járt tegnap és már-már azzal a gondolattal foglalkoztak a rendezők, hogy elhalasztják a mulatságot, mit nagyon rosszul tettek volna mivel oly fényesen sikerült, hogy a várakozást is felül multa. A lövölde helyisége, hol a mulatság tartatott igen szépen és impozánsan volt feldisztatva, szép látványt nyújtott látva a fáradhatlan tánczosok és tánczosnőket. A négyeseket 50-60 pár tánczolta Kiss Sándor és Oláh József ügyes rendezése mellett. A kedélyes és fesztelen mulatságon jelen voltak:

A s s z o n y o k: özv. Stern Ferenczné, Rosenfeld Mártonné, Markovits M.-né, Zihér Hermanné, Hadady D.-né, Neufeld Lipótné, özv. Julier Vilmosné, Kohn N.-né, Kun Adolfné, Steinné, Izsákné, Klein Lázárné, özv. Szabó Lajosné, Imre Jánosné, Czuczor Frigyesné, German Károlyné, Elő Jánosné, Tóth Zsigmondné, Kesztlyüs Jánosné, Weinbrun Árminné, Schmiet Károlyné, Gallovits Frigyesné.

L e á n y o k: Stern Francziska, Rosenfeld Róza, Markovits Adél, Zihér-testvérek, Nagy, Ilona, Hadady Olga, Fehér-nővérek, Szántay-nővérek, Ernfeld G., Schlesinger Jolán, Róth Róza, Klein Etelka, Klein Zseni, Irsa nővérek, Schwartz Irén, Oláh Lenke és Pepi, Adler Etelka és Mariska, Hajnal Hermína, Julier Ella, Gallovits Matild, Mirgai Piroska, Czuczor Olga, Keztlyüs Julia, Schmidt Irén és Lujza, Imre Jolán, Csephregi Irén.

SZINHÁZ.

A trapezunti herczegnő.

Offenbach kaczagató jelenetekkel telített operettjét tegnap elevenítette föl az igazgatóság. — Jólesett látnunk azt a régi bohókás jókedvet a mely a nézők között elterjedt, a midőn a fülbemászó dallamok felesendültek a színpadon.

A szereplők teljességgel beletalálták magukat a hangulatba és a kitörő jókedv a színpadról a közönség közé és vissza ugyancsak hatott. Rónaszéky a komédiás főnököt az egyéniségétől elválaszthatlan eredeti természetes és hatások között mozgó komikummal adta és egyes helyeken a könnyezésig kaczagató jeleneteket produkált Réthy Laura és Sugár Aranka jó kedvben. trillázásban, játékban igyekeztek egymást felül mulni s konstatálhatjuk, hogy nem Réthy Laura volt a vesztes.

Szathmári Rozsika, Tollnainé és Csátár minden telhetőt elkövettek. Súlyom Gyula teljesen tönkre tette a Tremolini kitünő szerepét. — Ezt a szerepet nem egy hang és tehetség nélküli embernek, hanem a beteg Foriss helyett, a kinek ez a szerepe, az inkább reá termett Ligeti Vilmosnak kellett volna kiosztani, a kit szivesebben láttunk volna. Ez alakításra alkalmas szerepben.

Boszorkányvár.

A színtársulat kebelében előfordult tömeges betegségek folytán e hét műsorát végleg nem állapíthatta meg az igazgatóság.

Hétfőn Milöcker kedvelt operetteje a «Boszorkányvár» kerül színre — mely itteni előadásában mindig tetszésben részesült. A főbb szerepeket R. Réthy L. Sugár, Szathmári K. Hunyady, Rónaszéky és Súlyom fogják játszani.

Fórista Pista egészséges.

Említettük volt egy alkalommal, hogy a mi kedvelt komikusunk Foriss Pista megroggalt egészségének helyre állítása végett a Mátra vidékére utazott. — most — mint értesülünk — egészségét teljesen visszanyerte s a héten már ismét szórakoztatni fogja az öt nagyon szerető közönséget.

Hunyady Jóska jutalomjátéka.

A nagyváradi színtársulat egyik legkedveltebb tagjának Hunyady Jóskaival szerdán azaz folyó hó 10-én lesz a jutalomjátéka. Ez alkalommal »Papa felesége« fog színre kerülni a színpadon ez alkalommal először.

Hunyady a társulat egyik legbuzgóbb és legambitiosusabb tagja. Felesnek tartunk tehát minden commentárt. Azonban reméljük, sőt méltán el is várhatjuk a közönségtől, hogy ezen igyekvő színészt szerdán telt házzal fogja megörvendeztetni — amit Hunyadi nagyon is megérdemel.

REGENY-CSARNOK.**K és ő n.**

Robinson F. W. után: M. J.

21

(Folytatás.)

— Nagyon szerettem volna pedig nyíltan kibeszélni magam veled, s elmondani, mit gondol felőled Bareblades; de te ma oly ingerült s egészen magadon kívül vagy.

— Igen, magamon kívül vagyok. — tévé hozzá Dudley halkán, majdnem kétségbeesve, — és nem is leszek többé soha a régi!

— Édes Dudleym, csak nincs valami megbánni valód? Kérdé Frank szorongva.

— Nem, nem! Isten a megmondhatója, hogy a leánykának semmi fájdalmat nem okoztam; én ő benne csak egy kellemes, egy kedves barátnőre akadtam, kivel szemben mindig tisztelettel viseltetem. De azért tudom, hogy nélküle sohasem lehetek boldog! végzé be Dudley szenvedélyes hangon, sokáig erőltetett önuralmát végleg elveszítve.

— Azt jelentené ez, hogy szerelmes vagy a kis divatárusnőbe? Kérdé Frank komolyan.

— Istenemre, az vagyok! fülig szerelmes vagyok belé! hangzott Dudley válasza, ki nyugtalanul járt föl s alá a szobában azon gondolkozva, ne rázza-e le szívéből a mázsaként ránehezédő terhet? Itt volt most egy ember, a kinek megvállhatta a szomorú valót a nélkül, hogy a világ nyelvéből, mely bizonyára kiméletlenül ítélte volna fölőte, félnie kellett volna.

— Barátom, tudod, hogy én sem vagyok szent. Nem is ítélem meg helyzetet elfogulatlanul s azt hiszem inkább könnyelmű, mint vétkes voltál. Nem is vesztegettem volna egy szót sem erre a szerelmeskedésre, mely ugy reád, mint a leányra veszélyes lehet, ha Geraldinnal nem lennél eljegyezve.

— Igen — nagyon jól tudom, hogy ebben a körülményben nyilvánul az egész baj. — tévé hozzá Dudley, — és még sem vagyok képes Seffel szakítani.

— De hát csak nem szerethetsz két nőt egyszerre?

— De Istenemre! Mindakettőt szeretem, mindeniket a maga módja szerint, — kiáltott fel Dudley éles kacajjal.

— Ember, hová tévedtél? Gondold meg, hogy Geraldinnal már rég el vagy jegyezve! Legjobb volna, ha bucsut vennél a kis divatárusnőtől. Mennél előbb, annál jobb.

— A te tanácsod nagyon okos s kersztül is vihetném, ha attól nem kellene tartanom, hogy e szegény teremtes szíve megszakad.

— Meg tudnád tehát nekem mondani, mit szándékozol tenni a jövőben?

— Ha én azt tudnám! felelt Grey tehetetlenül.

— Légy férfi! Légy a régi, derék Grey Dudley, amilyenek én ismertelek téged s mentsd meg magad, mentsd meg azt a leányt!

— Igen, ezt magam is akarom, de — —

— Semmi de!

— Idő kell reád, nem vagyok képes egy váratlan csapással összezuñni szívének összes reményét. Ez meghaladná erőmet!

— S emellett te mit sem gondolsz Geraldinnal, aki téged szeret, aki nehezen tudja elviselni távollétedet s bizalmatlan, féltékeny kezd lenni!

— O mit sem sejt!

— De szerencsétlennék érzi magát, Dudley

ezt tudom. Ti már régen jegyesek vagytok . . . Gondold csak meg, mily rosszul bánsz te mindkét nővel, tévé hozzá Frank vontatva.

— Hisz épen ez a gondolat tesz oly nyomorulttá! Mentségemre nem sokat hozhatok fel, de ismétlem neked, hogy Seffel soha sem bántam úgy, hogy azért szemrehányást tehessek magamnak.

— De ha a dolognak nem vetsz mielőbb véget, okod lesz sajnálkozni a következményeken s a szegény leányon.

— Hogy végét kell vetnem, azt már föltettem magamban, mielőtt veled találkoztam volna.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.**Agliárdiért.****Budapest, július 6. (Saját tud. táv.)**

Triesztből jelentik, hogy az odavaló papság az apostoli szentszékhez való hűségnek és ragaszkodásnak adván kifejezést. Agliardi nuncziushoz feliratot intézett, melyben csatlakozik a sértések miatt felháborodott közvéleményhez.

Károly Lajos főherceg Londonban.**Budapest, július 6. (Saját tud. távirata.)**

Battenberg Henrik herceg és neje — mint Londonból táviratozzák — Károly Lajos kir. herceget tegnap reggel az Albemarta szállodában meglátogatták. A kir. herceg tegnap délután a város látványosságait tekintette meg. A kir. hercegné Teck hercegnét látogatta meg. Este a kir. hercegi pár jelen volt a Buckingham-palotában tartott hangversenyen.

Gróf Zichy Jenő és a székely tanítók.**Budapest, jul. 6. (Saját tud. távirata.)**

A maros-tordamegyei tanítótestület üdvözlésére gr. Zichy Jenő, Dertbent alól, a III-ik Sándor nevű hajóról mond köszönetet. A gróf szívélyes levelében jelzi, hogy Közép-Azsiában bejárták a magyarok őshazája déli határvonalát s tanulmányozták azokat a turáni és iránti népeket, a kikkel ott érintkeztek s a kiknek vallásából, szokásaiból, életmódjából, sőt ruházatából sok rokonvonalat hoztak magukkal új hazájukba. Dagesztánban biztos remény van feltalálni a hun és avar rokonnépek maradványait. S mindezeket az orosz tudósok kutatásaival összevetve, Moszkva és Szentpétervár muzeumaiban s könyvtáraiban kiegészítve, szép eredménnyel remélik visszatérhetni a sokáig nélkülözött drága hazába.

Crispi és Giolitti.**Budapest, július 6. (Saját tud. táv.)**

A római »Corriere« mai számának jelentése szerint — mint Rómából táviratozzák — Crispi kibékült Giolittival és visszavonta az ellene beadott feljelentéseket.

A kibékülés óriási feltűnést kelt, mert minden tisztességes ember azt hitte, hogy Giolittinak becsületbe vágó vádjával szemben Crispi a törvényszék elé fog állani.

Lefejezett testvérek.**Budapest, jul. 6. (Saját tud. táv.)**

Düsseldorfból táviratilag jelentik nekünk, hogy tegnap ott egy testvérpárt végeztek ki. Wirtz Tivadar és Ferencz voltak azok, kik 1894. szeptember 39-ikének éjjelén a Reuters Testvéreket Auráthban meggyilkolták. Reindel hóhér végezte ki őket nyaktilóval.

Fegyházra ítélt ügyvéd.**Budapest, július 6. (Saját tud. táv.)**

A törvényszék ma mondott ítéletet dr. Braun Samu ügyvéd és büntársai fe-

lett, kit Rokoska építész egy csalárd birtok eladással érzékenyen megkárosítottak. Két napi tárgyalás után délután két órakor hirdette ki az elnök a törvényszék ítéletét, a mely az ügyészi indítványt elfogadva, a btk. 379. és 382. §§-aiba ütköző csalás miatt Braun Samu dr. ügyvédet és Schwartz Adolfot 2 évi és 6 havi fegyházra ítélte. Weisz Dávid és Schweiger Gyulát pedig felmentette. — Az ítélet ellen Braun ügyvéd és Schwartz Adolf felebbezést jelentettek be, mire a kir. ügyész is kijelentette, hogy ő is felebbez a vádlottak terhére.

A szerbiai válság.**Belgrád, július 6. (Saját tud. táv.)**

Egy tiszta haladópartí miniszterium Novakoviccsal az élén, a melyet eddig egyedül tartanak lehetségesnek' ez ideig még nem alakult meg. Novakovic tárgyalásai elvtársaival még folynak, és pedig azon az alapon, hogy a szkupstina haladópartí többsége megígéri az új pénzügyi művellet megszavazását, ha a király tisztán radikális kabinetet alakítat. A szkupstinát ma a királyi megnyitólevél felolvásával már megnyitották; a kormány padjain még a lemondott kabinet ült. A szkupstinát ezután a végleges kormány megalakulásáig elnapolták.

Semsey újabb alapítványa.**Budapest, jul. 6. (Saját tud. táv.)**

Semsey Andor, az ismert mecenás eddigi alapítványainak hosszú sorát újra egy nagy és szép alapítvánnyal gyarapította. Évenként három fiatal tudós, a kik diplomájukat már megszerezték, két-kétezer forintot ad mindaddig a míg az illetők tudományos kutatásukat folytatják, hogy a kenyérkeresés kényeszerősége ne akadályozza őket törekvésükben. Ezt a nemes elhatározást levelben közölte br. Eötvös Lóránttal, a Tudományos Akadémia elnökével: Semsey ezenkívül 5000 frttal veti meg az Eötvös József Collegium könyvtárának az alapját.

Uj kormány Angliában.**Budapest, július 6. (Saját tud. táv.)**

Londoni távirat jelenti, hogy Lathow lord főkamarrássá, Onstow lord India államtitkárává neveztetett ki.

K ö z g a z d a s á g.**A vaskapu szabályozás költségei.**

A már vége felé járó vaskapu szabályozás költségeinek fedezésére. 3 perzentos aranyjárdékot bocsátott ki a börzebizottság 45 millió korona névértékben. A kibocsátást Németországban Mendelssohn és társa berlini cég, a berlini kereskedelmi társulat, a frankfurti pénz- és váltó bank, az északnémeteknél pedig a hamburgi bank fogja eszközölni.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. július 5.

Budapest, július 5. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelttel kínáltak, — a vételkedv korlátolt volt és esendes irányzat mellett 18.000 q. hazai búzát 5—7 és fél árengedménnyel vásároltak.

Idegen búzában nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.35—5.45 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Árpa irányzata és ára változatlan.

Zab irányzata csöndes. 5 krral olcsóbb.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Mín. súly hektol.	100 kgr. ára		Mín. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági — — —	78	6.85	6.90	79	6.90	6.95
„ — — —	80	6.95	7.—	81	7.—	7.05
„ — — —	82	7.05	7.10	—	—	—
Tiszavidéki — — —	78	6.90	6.95	79	6.95	7.—
„ — — —	80	7.—	7.05	81	7.05	7.10
„ — — —	82	7.10	7.15	—	—	—
Pestvidéki — — —	78	6.85	6.90	79	6.80	6.95
„ — — —	80	6.95	7.—	81	7.—	7.05
„ — — —	82	7.05	7.10	—	—	—
Fejérmegyei — — —	78	6.85	6.90	79	6.90	6.95
„ — — —	80	6.95	7.—	81	7.—	7.05
„ — — —	82	7.05	7.10	—	—	—
Bácskai — — —	78	6.95	7.—	79	7.—	7.05
„ — — —	80	7.05	7.10	81	7.10	7.15
„ — — —	82	7.15	7.20	—	—	—

II. Határidőűzlet. Amerika tegnap 1/2 centtel olcsóbb áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodása folytán az árak 7—10 krral visszaestek.
Előfordult kötések: buza őszre 6.73—6.84 frt, rozs őszre 5.64—5.74 frt, tengeri július—augusztusra 5.94—6.03 forint, tengeri augusztus—szeptemberre 6.06—6.15 frt, zab őszre 5.67—5.72 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 9.70—9.80 forint.
Zárlatkor maradt: buza őszre 6.73—6.74 forint, rozs őszre 5.64—5.65 frt, tengeri július—aug—ra 6.01—6.02 frt, tengeri augusztus—szeptemberre 6.11—6.13 frt, zab őszre 5.75—5.76 frt, káposzta-repeze augusztusra—szeptemberre 9.70—9.75 forint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. július 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	123.25
Magyar koronajárdék	99.95
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	125.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	103.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	123.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.75
Italiéresi jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	147.—
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	123.50
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1075.—
Magyar hitelbank részvény	490.—
Osztrák hitelintézet részvény	40.810
Osztrák-magyar államvasúti részvény	441.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	959.—
Német birodalmi márka	59.50
London vista	121.20
Paris vista	4.818
20 márkás arany	1.180

SZINKÖR NAGYVÁRADON

Nagy bérlés szünet IV. Kis bérlés szünet.

Páros Páros.

Vasárnap, 1895. július hó 7-kén

FOKRÓL-FOKRA.

Énekes szünet.

Délután fél 4 óraker népeledés, felére leszállított hely-
árakkal. Bérlés szünetben.

Este fél 8 óraker, rendes helyárakkal, bérlés folyamban.

A REZERVISTÁK.

Énekes bohózat.

NYILTTÉR.

BANK-IRODA.

Pénzkölcsönök.

Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcsönt törlesztésre óhajtanak felvenni, forduljanak **LÖVINGER J. JÁNOS** irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utca 68, Sté-pán-ház.); ugyanaz értesíti a t. közön-séget, hogy a kölcsönök 300 forinttól kezdve bármely összegig vehetők fel. Minden a bank szakmába vágó tárgyak nálam kaphatók.

(106) 10—0

Vizsla kutya eladó.

Egy fiatal, kitünően betanított

angolvizsla

jutányos áron eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Szorgalmas fiatal földműves 6 évre

300 frt

kamatnélküli kölcsönt

keres. Biztosítékot nyújthat.

Czím a kiadóhivatalba. 173 1—3

Sztojcai Gyógyfürdő

(Erdély, Szolnok-Dobokamegye)

megnyitattott június hó 15-én.

Ezen égvényes konyhasós savanyúvíz kitünőnek bizonyult heveny-, idült gyomor- és bélhurutban, a légzőszervek hurutos bántalmaiban, máj-, epe- és vesebajokban, gyomor- és belsábában, altesti verőességben, aranyérben, sárgaság, epekövekben, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, húgykő képződéseknél stb. A fürdő szépészeti és gyógyberendezési szempontjából a fürdő új igazgatósága azon van, hogy a forrás legintenzívebb kezelése nagyszámu, szép és egészséges lakások berendezése, valamint minden lehető kényelem biztosítása által az üdülésre vágyó és gyógyulást kereső közönség igényeinek minden tekintetben megfeleljen.

A fürdőben ivó-, fürdő- és beléző gyógy mód alkalmaztatik.

Hidegvizgyógyintézet-zuhanyok.

Massage savó-szőlő kúra.

A vendéglő vezetését egy budapesti jóhírű főszakács vette át, ki magyar-francia konyhát tart, a betegeknek orvosi utasítás és gyógyjavallat szerint főzet. — A vendégek szórakoztatására vannak: a park erdei fényes sétányok, teke-pálya, olvasó- és társalgó-terem, hangversenyek, bálók, ugyszintén jó cigány zenekar.

Vasúti állomás Galgó állomástól a fürdőig és viszont társas- és magánkocsik közlekednek. Társas-kocsi viteldij személyenkint 1 frt.

Fürdő-orvos és gyógytár helyben.

Levelek és sürgönyök a nap bármely szakában feladhatók. Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

(165) 10—10

a fürdőigazgatóság.

**!! Csak ma vasárnap és holnap hétfőn !!
Első rangú látványosság!**

Budapesti Panopticum
Nagyváradon, a nagy piacdon.
Nagy Panopticum és Mechanikai
M U Z E U M!

Életnagyságu és mozgó viaszalakok,

melyek hasonlatosságuk, csodálatra méltó jelmezük és bámulatos mechanikájuk által méltó feltűnést keltenek. Ezen művésziesen elkészített csoportozatok valódi műdarabok és minden nagyobb kiállításon kintetve lettek.

A sok kiállított viaszalak közül különösen kiemelendő: Egész uj! Nagyszerű szenzációs csoportozat! Egész uj!

Krisztus keresztre feszítése

Munkácsy festménye után.

9 drb művészies alak, itt először kiállítva, eddig egyedül álló csoportozat.

XIII. Leo Pápa

6 szentsége az arany trónuson ülve, áldást adva.

Egy bámulatra méltóan kiállított csoportozat 9 alakban és pedig:

Hófehérke a hét törpével és a herceggel.

Uj! Uj! Itt először kiállítva; Uj! Uj!

A *Katariász pártie*

5 életnagyságu viaszalakkal.

A világhírű görögvitész

Belzár szép leányával, mint koldus. Valódi életkép.

La belle Irene. A szép Irene.

Akadémiai alak, körülbelül 400 féle tetovirozással az egész testen, mestermű a művészet és mechanika terén.

Igen érdekes csoportozat, kiválóan hölgyeknek egy gyönyörű *Amorette-csoport* 6 drb, melyből 2 mechanikai gép által mozog és fogog.

A *hümbánó Magdolna* Horace Vernet festménye után, Egy fiatal anya öröme és boldogsága.

Egy anya amint elsőlülött gyermekével játszik

Nagy csoportozat a híres személyiségeknek, köztük a cs. és kir. uralkodóház, valamint *Baros Gábor* volt kereskedelmi miniszter életnagyságban.

Nagy sorozat a népfajoknak a világ minden részéből,

Második szakaszban legelőször kiállítva

KOSSUTH LAJOS

a haza atyja a ravatalon életnagyságu viaszalakban látható.

Kiállításom minden család által megütkezés nélkül megtekinthető.

Belepti díj csak vásár alkalmával személyenkint 10 kr.

Naponként nyitva reggel 8-tól este 10-ig. Este fényes kivilágítás mellett.

E nagy kiállítás keleti utazásában Nagyváradon csak rövid ideig lesz látható. A kiállítási épület eső és szél ellen védve és szolidan van berendezve. Ezen Panopticum csak valódi remekműveket tartalmaz és így mindenkinek élvezetet fog szerezni.

A n. é. közönség tömeges pártfogását kéri

(178.) 1—1.

Az igazgatóság.

Iparosok és gazdák figyelmébe

ajánljuk

locomobil fűtéshez
kitünően alkalmas

salgótarjáni és petrozsényi

darabos, koczka- és dió-szenünket,
valamint aknaszenünket kazán fűtéshez.

Mérsékelt árak, gyors és pontos szállítás.

Megrendelések az alulirt igazgatósághoz vagy Fischer Sámuelhez Nagyváradra intézendők

A salgótarjáni kőszénbánya részvény-társulat.

igazgatósága,

Budapest, V., József-tér 14. sz.

Méltgs. Gróf Wenckheim Géza ur
mágori uradalmában eladó **tiszta ma-
gyar faju**

75 drb. tenyésztehén
idei borjakkal
125 drb 3, 2 és 1 éves üsző.

Bővebb felvilágosítást az uradalmi
intézőség (Pa-Mágor u. p. Vésztő Békés-
megye) nyújt. 172 6-6

Tejeladás.

A nagyváradai I. sz. káptalani
uradalom micskei gazdaságából nap-
ponként literes és félliteres bedu-
gaszolt palackokban, kifogástalan
minőségű, egészséges tej fog Nagy-
váradra a vevők részére beszállít-
tatni.

Megrendelést elfogad az urada-
lom központi irodája Barátok-utca
80. sz. a. suganyolt az eladás
feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,
uradalmi igazgató.

(2) 0-31

SZABÓ GYULA

Első nagyváradai gőz- és
vizerőre berendezett mű-
festő és vegyészeti ruha-
tisztító intézete.

Nagyvárad, N.-Körös-utca 720. szám,
saját ház.

Fiókvállalat Zöldfa-utca, „ZÖLDFA” kávéházzal szemben.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, miszerint azon szeren-
csés helyzetbe jutottam, hogy **König K.** budapesti műfestő és vegytisztító-gyáros ur helybeli fiók-
vállalatának az összes raktáron levő munkáit és berendezéseit átvettem, abból kifolyólag üzletemet
oly erővel gyarapítottam, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelhettek. Törekvésem odairányul,
hogy a nagyérdemű közönség bizalmát és irányomban való pártfogását kiérdemeljem, ezért elha-
tároztam, hogy az eddigi árákból 30%-os engedménnyel fogom az eddig nélkülözött legsikeresebb
festészet- és vegyészeti tisztításokat eszközölni.

Intézetemben vegyészeti tisztítatnak, teljesen bontatlan állapotban: Uri- és fiú-
öltönyök, nő- és gyermek-ruhák, mindennemű himzett munkák, katonatiszti ruházatok mindennemű
egyenruhák, egyházi ruhák, sálók, belépők, csipkék, szallagok, selyem- és bőrkertyük, napernyők,
tollak, szarvasbőrnadrágok, színházi ruhák, csipke- és tunisz függönyök, szobaszőnyegek, butor-
szövetek.

Mindenzen tárgyak gőzállali festéssel kívánatszerinti színre, mintaszerint a legsikereseb-
ben festhetők. Félzór, satin, vagy creton kelmék a festés után a legdivatosabb mintanyomatokkal
láthatók el.

Tájékoztásul alább jegyzem az egyes tárgyak vegyészeti tisztításáért számítható árakat
egy férfi-öltöny javítással 1 frt 50 krtól feljebb, tisztí (Peácesevis) nadrág 70 kr., vászon nadrág
40 kr., blous 1 frt 50 krtól feljebb, napernyő 80 kr., koztyú és nyakkendő 15 kr., csipke-függönyök
tisztítva vagy butorhoz illően festve 30 krtól feljebb.

A színtársulat t. tagjai részére: férfi-öltönyök 1 frt 40 krtól, női ruházatok, alj és blous
1 frt 40 krtól feljebb, különleges darabok mélyen leszállított árban. A tisztított tárgy az átadás
után azonnal használatba vehető. Előforduló gyász eseteknél, ruhák haladék nélkül festetnek. Postai
megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nem mulasztom el a nagyérdemű közönségnek egyidejűleg az irántam tanúsított eddigi
szíves pártfogását megköszönni s kérem továbbra is engem ebben részesíteni.

Teljes tisztelettel

SZABÓ GYULA,
ruha vegytisztító és műfestő.

(157) 4-20

Idei töltésű
ásványvizek nagyraktárát
ajánlja

JANKY ANTAL

hol minden bel- és külföldi friss töltésű
ásvány-, gyógy- és savanyuvizek,
mindennemű forrástermények a legjutányosabb áron kaphatók.

BORSZÉKI, orig. Selters, PARÁDI és KÖRÖNDI
Bihar megye és Nagyvárad részére egyedül forrártart tartók a
vizekből, mely utóbbi a *Schwalbacher* gyógyvízzel méltán versenyezhet.

Valamennyi szikvizek között a
legjobb és legegészségesebbnek
bizonyult a
„SANITAS”
Dr. Grosz Albert,
kir. borszéki orvos.

Sanítás

sterilizált szikviz üzletben *jégbe hűtve* itvegenként 4 krajczárért kapható.

ASZTALI BORAIMAT
nemkülönböztetve minden más fajta hűsítő italokat, mint citrom és málna

„GASEUST”
A NYÁR FOLYAMÁN
jégbe hűtve

szolgálatom
a t. cz. közönségnek.
(150) 10-10

Az összes szikvizek között az
első helyet foglalja el ugy jóság,
mint egészség szempontból a
sterilizált
SZIKVIZ.
Dr. Berkovits Miklós,
városi h. főorvos.

FÖLDVÁRY VILMOS

egész ujonnan gépekkel berendezett műfestészeti és vegyészeti mosóintézetet
 rendeztem be, hol személyes vezetésem alatt készülnek el a megrendelt munkák.
Nagyváradon, Lovas-utca, 640. sz. (a nemzeti hid mellett.)

Kényelem szempontjából felvállaló helyiségeimet **Bémer-tér, Fő-utca, Karaguj-ház** rendeztem be.
 A vegyi mosásban minden tárgy bármilyen gazdagon díszített is (csipke vagy más díszítés) fejtetlen állapotban tisztítatik,
 teljesen mindegy, hogy az illető szövetnek milyen minősége és színe van. A tisztított tárgyak visszanyerik eredeti színüket, ismét
 újak lesznek és a kiszolgáltatás után azonnal használatba vehetők.

Csipkefüggönyök a legelősebb árban tisztítatnak és fehérítetnek, vagy kívánat szerint bármely színre festetnek.
 Mindenféle butorszövetek színefelelevenítésre vagy újra festésre elvállaltatnak.

Vegyi mosásra elfogadtatnak: Ferfi-, női-, gyermek- és egyenruhák, színházi öltözékek, egyházi ruhaneműek, nyakkendők, szőnyegek, butor-
 szövetek, terítők és többféle színezéssel ellátott hímzések, bársony öltözékek, különféle arany-, ezüst-, bársony-, selyem- vagy bármilyen díszszel
 ellátott tárgyak is.

Női fekete gyapotruhák olív, barna vagy sötétzöld színre festhetők. — Finom selyem öltözékek a legajánlatosabb módon, világos ruhák
 bármilyen divatos színre festhetők.

Gyászruhák haladéktalanul elkészítetnek. Alkalmi ruhák 24 óra alatt készítettnek el.

Miután helyben *eddig egyedül ragyok,* ki ezen **vegyészeti műtisztítás és Detacherozás** (pecsét tisztítás) **ipar-
 szerüleg megtanultam, bel- és külföldön huzamos időig a legnagyobb festő- és tisztító-intézetekben** működtem,
 képes vagyok az ezen szakmába vágó munkáknak a legmagasabb igényeknek is megfelelni, és ez által azon kellemes helyzetbe is
 jutottam, hogy egy régen érzett hiány pótlására határoztam el magamat

a vegyészeti tisztítás kézikönyve

kiadásával, mely e téren valóban hűzgapótló munka. — El ne mulassza tehát senki, kézi könyvem, **melynek ára 3 frt** megsze-
 rezni, különösen kinek érdekében áll, ugymint **ruhatisztítók, szabók, háziasszonyok és mosónők** ezen könyvecskét, mely az alant
 felsorolt mosás és tisztításról a legjobb utbaigazítást adja.

Kézikönyvem a következő vegyészeti tisztításról ad utbaigazítást:

1. Vászón- és pamut, ugy mint fehérnemű stb. fehéritése.	6. Világos vagy virágos karton vagy szatén mosása.	14. Az összes vegyészeti tisztítás.
2. Fehér gyapju és selyemkelmék mosása és fehéritése.	7. Színes selyemkelmék mosása.	15. A már használt piszkos benzín tisztítása.
3. Hímzett tárgyak legezelszerűbb mosása.	8. Világos színű gyapjuszövet mosása.	16. A Detouchirozás vagy az összes peccét-tisztítás.
4. Fehér csipkefüggöny tisztítása.	9. Fértaruhák mosása.	17. Peccét-tisztító szappan készítése.
5. Fehér selyem csipke és látvol mosása és fehéritése.	10. Strucztollak mosása és fehéritése.	18. Finom kékítő készítése.
	11. Kimosott tárgyak keményítése.	19. Kimosott vagy kifakult világos színű ruhák feltéste.
	12. Színes szőnyegek tisztítása.	
	13. Fehér glagó kesztyű tisztítása.	

Kapható a szerzőnél: Földváry Vilmosnál, Lovas-utca 640. szám.

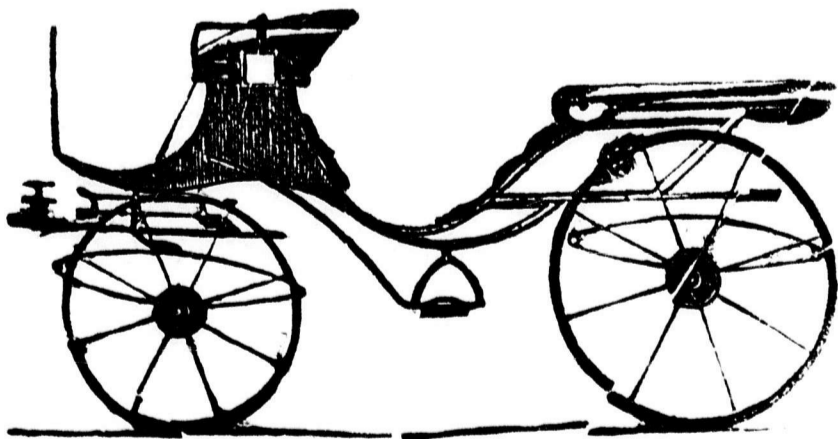
Oly egyének, kik a vegyi mosást, a **Detarichozást** (peccét tisztítást) praktikusán óhajtanak megtanulni, azt nálam rövid idő alatt és **csekély díjazás mellett** megtanulhatják. (161) 3-10

BODÁNSZKY LIPÓT

kocsigára Nagyváradon, Apácza-utca (saját ház).

Uj kocsik nagy raktára.

(129) 8-10

Vagyok bátor nagy raktáramat kész uj kocsikkal és pedig:

nyitott, fedeles, ruganyos és rugany nélküli,
 tartós, erős szerkezetű, csinos formájú s szép kiállítású kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmebe ajánlani.

Kocsijavításokat és megrendeléseket **kerék-
 ogyártó, kovács, fényező és sattler** munkára nézve ezután is elvállalok s saját műhelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan fogatosítok.

**Ugyanott jókarban levő, kevéssé
 használt kocsik jutányosan kaphatók.**

Teljes tisztelettel **BODÁNSZKY LIPÓT,** kocsigyártó.